

Reversul programelor generoase de susținere la nivel european – cine platește?

Masurile adoptate de statele europene, individual, dar și la nivelul UE, pentru a limita efectele pandemiei de COVID-19 și a sprijini redresarea economica, dar și obiectivele de mediu ambițioase asumate prin Pactul Ecologic European au în comun, dincolo de intențiile laudabile, costuri considerabile. Astfel ca, inevitabil, aspectul legat de sursele de finanțare necesare în aceste demersuri a fost pus în discuție odata cu anunțarea programului de combatere a efectelor pandemiei la nivelul UE, care presupune, în mare parte, alocarea de fonduri nerambursabile catre statele membre. De unde vor veni însa banii?

Comisia Europeana a prezentat, recent, planul bugetar pentru 2021-2027, care are o componenta importanta, denumita Next Generation EU, destinata redresarii economice în urma pandemiei. Planul bugetar a fost croit în jurul Pactului Ecologic European (Green Deal), lansat la finalul anului trecut cu obiectivul de a reduce poluarea, astfel încât Europa sa devina neutra din punct de vedere climatic până în 2050. Pactul, însa, nu a fost conceput ca un simplu plan de protecție a mediului, ci a fost, înca de la început, programat sa devina nucleul politicilor publice, inclusiv fiscale, derulate la nivelul UE în urmatorii 30 de ani. Și în acest caz, sumele vehiculate, atât ca sprijin pentru țările membre, cât și sub forma de investiții, sunt impresionante.

Bugetul Uniunii pentru exercițiul financiar urmator a fost stabilit la 1.100 de miliarde de euro (deja peste cel anterior cu mai mult de 100 de miliarde de euro), deși s-a pierdut contribuția consistenta a Marii Britanii, de aproximativ 12 miliarde de euro anual. La acesta se adauga planul de redresare, în valoare de 750 de miliarde de euro, din care 500 de miliarde, fonduri nerambursabile.

Executivul european a anunțat ca, în prima faza, planul de redresare va fi finanțat prin împrumuturi din piața financiara, însa, pentru a se putea împrumuta la costuri rezonabile, a majorat plafonul resurselor proprii (cuantumul maxim de resurse pentru un an dat care poate fi solicitat de la statele membre pentru finanțarea cheltuielilor UE) în mod excepțional și temporar, de la de 1,4% din venitul național brut (VNB) la 2% din VBN, pentru a conferi încredere investitorilor. Potrivit oficialilor europeni, în acest fel, UE va menține costurile îndatorarii la un nivel cât mai scazut posibil, fara contribuții suplimentare imediate la bugetul pe termen lung din partea statelor sale membre. Aici este de menționat faptul ca, în exercițiul financiar anterior, plafonul era stabilit la 1% din VBN, însa a fost majorat în contextul incertitudinilor economice și al Brexit-ului.

Posibile surse proprii suplimentare de finanțare, avansate de Comisia Europeana

Așadar, costurile pentru viitorul exercițiu financiar sunt în creștere, în principal pentru redresarea economica în

urma pandemiei de COVID-19 și a demarării procesului de tranziție către surse de energie verde, iar veniturile sunt în scădere, prin ieșirea Marii Britanii din UE, dar și ca efect al crizei. În aceste condiții, nevoile suplimentare de finanțare sunt asigurate în mare parte din împrumuturi, dar, pentru a atrage sumele necesare rambursării, Comisia Europeană a avansat și câteva posibile resurse proprii suplimentare. Printre acestea se numără o taxă bazată pe funcționarea marilor companii care obțin „beneficii uriașe”, potrivit proiectului comisiei, din piața unică, o taxă digitală, extinderea taxei pe emisiile poluante (la domeniile aviație și transport maritim) și taxe suplimentare impuse importurilor din afara UE.

Deși documentele prezentate de comisie prevăd ca aceste noi impozite ar urma să fie aplicate într-o etapă ulterioară perioadei financiare 2021-2027, în cazul taxei pe veniturile marilor companii, oficialii europeni avansează un termen mai apropiat, respectiv 2024. Doar din această taxă se estimează venituri anuale de 10 miliarde de euro, „fără un efort excesiv din partea companiilor vizate”, conform documentelor. Ce înseamnă, însă, „efort excesiv” pentru o companie, mai ales în condițiile în care criza economică generată de pandemia de COVID-19 a afectat deja grav numeroase companii, inclusiv pe cele de mari dimensiuni – companii aeriene, producători auto, operatori din turism etc.?

Spre exemplu, la o taxă de 0,2% aplicată la o cifră de afaceri de 750 de milioane de euro (date vehiculate în prezent cu privire la aplicarea acesteia), rezultă un efort anual suplimentar de 1,5 milioane de euro pentru o companie. Dacă acest efort este sau nu excesiv, depinde de numeroase aspecte, după cum a reieșit și din discuțiile purtate în România în urma cu trei ani, când partidul aflat atunci la guvernare a propus taxarea companiilor pe cifra de afaceri. Este vorba, în primul rând, de nivelul de profitabilitate. Pentru o companie neprofitabilă, categorie tot mai numeroasă în contextul pandemiei, orice cost suplimentar poate fi considerat excesiv. În plus, trebuie să se țină cont și de specificul afacerii, pentru că sunt companii cu rulaj foarte mare, de genul comercianților alimentari, dar cu marja de profit foarte mică. În acest caz, este posibil ca taxa pe cifra de afaceri să depășească chiar profitul obținut.

Celelalte taxe menționate ca viitoare surse proprii de finanțare la bugetul UE nu reprezintă o surpriză. Taxa digitală se aplică deja, în câteva state europene (Franța, Italia, Austria, Cehia) și se discută de ceva vreme adoptarea la nivelul UE. Atât inițiativele individuale, cât și cea comună au stârnit, însă, reacții adverse din partea guvernului american, având în vedere că taxa vizează marii giganți din IT.

Extinderea taxei pe emisiile poluante și implementarea unui mecanism de ajustare la frontieră a emisiilor de dioxid de carbon (o taxă pe importurile din țările care nu fac eforturi de reducere a poluării) sunt, la rândul lor, cuprinse în Pactul Ecologic European, așadar nu constituie o noutate pentru mediul de business.

Cu toate acestea, cumulat, noile taxe ar putea reprezenta, în momentul intrării lor în vigoare, o povară fiscală semnificativă, cu atât mai mult cu cât, cel puțin în cazul companiilor mari, două sau mai multe din taxele propuse probabil se vor suprapune (de exemplu taxa pe cifra de afaceri și taxa digitală).

Astfel, companiile europene își vor pierde din competitivitate în fața celor din afara blocului comunitar. Și, nu în ultimul rând, trebuie avut în vedere că orice taxă este suportată, până la urmă, de consumatorul final...

Rămâne de văzut, însă, cum se vor aplica aceste taxe și în ce cuantum, având în vedere că, pentru a intra în vigoare la nivelul UE, trebuie aprobate de statele membre în unanimitate. De un astfel de vot trebuie să treacă și bugetul UE, inclusiv planul de redresare.